

ZAMONAVIY O'ZBEK OILASIDA BOLA TARBIYASINING IJTIMOIIY-PEDAGOGIK MODEL: OILA, TA'LIM MUASSASASI VA IJTIMOIIY MUHIT HAMKORLIGI

S.M.Abduxamidov¹ , X.U.Abdusamatov² 

1. ISFT instituti dotsenti, p.f.f.d. (PhD)

2. ISFT instituti professori, psixologiya fanlari doktori (DSc)

Mas'ul muallif: Abduxamidov

Sardor Mardanaqulovich, ISFT

instituti dotsenti, p.f.f.d. (PhD).

e-mail:

sardor.mardanaqulovich@gmail.com

Accepted: 10 Sentabr 2026

Published: 10 Sentabr 2026

Copyright: © 2026 by the author(s). Licensee Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC-BY-4.0) license.

Iqtibos uchun: Abduxamidov, S. M. ZAMONAVIY O'ZBEK OILASIDA BOLA TARBIYASINING IJTIMOIIY-PEDAGOGIK MODEL: OILA, TA'LIM MUASSASASI VA IJTIMOIIY MUHIT HAMKORLIGI / S. M. Abduxamidov, X. U. Abdusamatov // Buxoro xalqaro universiteti ilmiy axborotnomasi. — 2026. — T. 9, № 1. — B. 71–75.

Annotatsiya. Mazkur maqolada bola tarbiyasida pedagogik yondashuvlarni integratsiyalashning nazariy va amaliy asoslari, oila, ta'lim muassasasi hamda ijtimoiy muhitning bola shaxsini shakllantirishdagi o'zaro ta'siri ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil qilinadi. Zamonaviy sharoitda bola tarbiyasini faqat oila yoki ta'lim muassasasining alohida vazifasi sifatida qarash yetarli emasligi asoslanadi. Tarbiyaviy jarayonda ota-ona, pedagog, mahalla, tengdoshlar muhiti va raqamli axborot makonining o'zaro uyg'unligi bolaning intellektual, ma'naviy-axloqiy, ijtimoiy va kommunikativ rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi muhim omil sifatida yoritiladi.

Kalit so'zlar: bola tarbiyasi, pedagogik integratsiya, oila, pedagogika, ta'lim, ijtimoiy muhit, ota-ona, pedagogik hamkorlik, ijtimoiylashuv, shaxs rivoji, tarbiyaviy jarayon, milliy qadriyatlar, pedagogik kompetensiya.

СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ В СОВРЕМЕННОЙ УЗБЕКСКОЙ СЕМЬЕ: ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ СЕМЬИ, ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ И СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЫ

Аннотация. В данной статье научно-педагогически анализируются теоретические и практические основы интеграции педагогических подходов в воспитании детей, а также взаимное влияние семьи, образовательного учреждения и социальной среды на формирование личности ребёнка. Обосновывается, что в современных условиях недостаточно рассматривать воспитание ребёнка исключительно как отдельную функцию семьи или образовательного учреждения. Воспитательном процессе взаимосвязанное взаимодействие родителей, педагогов, махалли, среды сверстников и цифрового информационного пространства рассматривается как важный фактор, оказывающий влияние на интеллектуальное, духовно-нравственное, социальное и коммуникативное развитие ребёнка.

Ключевые слова: воспитание детей, педагогическая интеграция, семья, педагогика, образование, социальная среда, родители, педагогическое сотрудничество, социализация, развитие личности, воспитательный процесс, национальные ценности, педагогическая компетентность.

SOCIO-PEDAGOGICAL MODEL OF CHILD UPBRINGING IN THE MODERN UZBEK FAMILY: COOPERATION AMONG THE FAMILY, EDUCATIONAL INSTITUTION, AND SOCIAL ENVIRONMENT

Abstract. This article provides a scientific and pedagogical analysis of the theoretical and practical foundations of integrating pedagogical approaches into child upbringing, as well as the interaction of the family, educational institution, and social environment in shaping the child's personality. It is substantiated that, under modern conditions, it is insufficient to consider child upbringing solely as a separate responsibility of the family or the educational institution. The coordinated interaction of parents, teachers, the mahalla community, peer groups, and the digital information environment is highlighted as an important factor influencing the child's intellectual, spiritual and moral, social, and communicative development.

Keywords: child upbringing, pedagogical integration, family, pedagogy, education, social environment, parents, pedagogical cooperation, socialization, personality development, educational process, national values, pedagogical competence.

Kirish. Bola tarbiyasi jamiyat taraqqiyotining uzluksizligini ta'minlovchi eng muhim ijtimoiy-pedagogik jarayonlardan biridir. Har qanday davlatning kelajakdagi intellektual, ma'naviy va ijtimoiy salohiyati yosh avlodning qanday sharoitda voyaga yetishi, qanday bilim va qadriyatlarni egallashi hamda jamiyat hayotida qanday pozitsiyani shakllantirishiga bevosita bog'liq.

Bolaning shaxs sifatida shakllanishi birgina tarbiya subyekti ta'sirida amalga oshmaydi. Uning rivojlanishiga oila, ta'lim muassasasi, tengdoshlar guruhi, mahalla, ommaviy axborot vositalari, internet va boshqa ijtimoiy institutlar ta'sir ko'rsatadi. Shu

sababli zamonaviy pedagogikada tarbiyaga tizimli va integrativ yondashuvning ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Pedagogik integratsiya tushunchasi turli tarbiyaviy va ta'limiy imkoniyatlarni yagona maqsadga yo'naltirishni anglatadi. Bola tarbiyasida integratsiya oila va ta'lim muassasasining maqsadlari, talablari va pedagogik faoliyatini muvofiqlashtirish orqali namoyon bo'ladi.

So'nggi ilmiy tadqiqotlarda ham oila va maktabning maqsadli hamda izchil hamkorligi bolaning intellektual, axloqiy, emotsional va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlovchi muhim omil sifatida baholanmoqda [2]. 2025-yildagi tadqiqotlarda esa maktab va oila integratsiyasining samaradorligi muntazam aloqa, o'zaro ishonch va mas'uliyatga bog'liqligi qayd etilgan [3].

Asosiy qism. O'zbekiston sharoitida mazkur masalaning dolzarbligi milliy tarbiya an'analari bilan zamonaviy pedagogik yondashuvlarni uyg'unlashtirish zarurati bilan ham belgilanadi. Bola bir vaqtning o'zida oilaviy qadriyatlar, maktab talablari va keng ijtimoiy muhit ta'sirida shakllanadi. Agar ushbu ta'sirlar bir-biriga zid bo'lsa, bolaning tarbiyaviy rivojlanishida nomuvofiqlik yuzaga kelishi mumkin. Shu nuqtayi nazardan, bola tarbiyasida pedagogik yondashuvlarni integratsiyalash zamonaviy ta'lim-tarbiya tizimining dolzarb vazifalaridan biridir.

Tadqiqot metodologiyasi. Bola tarbiyasida pedagogik integratsiyaning mohiyati: pedagogik integratsiya turli ta'limiy va tarbiyaviy omillarni yagona maqsad asosida birlashtirish jarayonidir. Bola tarbiyasiga nisbatan qo'llanganda integratsiya oilaning tarbiyaviy imkoniyatlari, pedagogik faoliyat, ijtimoiy muhit va bolaning shaxsiy ehtiyojlarini o'zaro bog'lashni nazarda tutadi. Bolaning rivojlanishi uzluksiz jarayon bo'lgani sababli tarbiyaviy ta'sirlarning izchilligi muhim ahamiyatga ega. Masalan, maktabda bolaga tartiblilik, mas'uliyat va mustaqillik o'rgatilsa, oilada ham ushbu sifatlarni qo'llab-quvvatlash zarur. Aks holda bola ikki xil talab o'rtasida qoladi. Bu esa tarbiyaviy ta'sirning samaradorligini pasaytiradi.

Pedagogik integratsiyaning asosiy maqsadi barcha tarbiya subyektlarini bolaning manfaatlari atrofida birlashtirishdan iborat.

Integratsiya quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirilishi mumkin:

- oila va ta'lim muassasasi integratsiyasi;
- pedagog va ota-ona hamkorligi;
- ta'lim va tarbiyaning integratsiyasi;
- milliy va zamonaviy qadriyatlarning uyg'unligi;
- an'anaviy va innovatsion tarbiya metodlarining uyg'unlashuvi;
- real va raqamli ijtimoiy muhitning o'zaro bog'liqligi.

Demak, pedagogik integratsiya faqat hamkorlikning tashkiliy shakli emas, balki bola shaxsini rivojlantirishga qaratilgan yaxlit pedagogik tizimdir.

Oil va pedagogik muhitning o'zaro bog'liqligi: oila bola hayotidagi birinchi ijtimoiy va pedagogik muhit hisoblanadi. Bola dastlabki xulq-atvor me'yorlari, muloqot usullari, mehnatga munosabat, axloqiy qarashlar va boshqa ko'plab sifatlarni oilada o'zlashtiradi.

G'.B.Shoumarovning "Oila psixologiyasi" asarida ham oilaviy munosabatlarning inson hayoti va shaxs shakllanishidagi o'rni alohida yoritilgan. Mazkur yondashuvdan kelib chiqib, oilani faqat bolaning yashash muhiti emas, balki uning psixologik va pedagogik rivojlanishiga ta'sir etuvchi murakkab tizim sifatida baholash mumkin [4].

Oiladagi pedagogik muhit quyidagi omillar orqali shakllanadi:

- ota-ona va bola o'rtasidagi munosabat;
- oiladagi muloqot madaniyati;
- ota-onaning shaxsiy namunasi;
- oilaviy qoidalar;
- bolaning fikrini hurmat qilish;
- oiladagi hissiy muhit;
- mehnat va mas'uliyatning taqsimlanishi.

Agar oilada pedagogik jihatdan sog'lom muhit mavjud bo'lsa, ta'lim muassasasining tarbiyaviy faoliyati ham samaraliroq kechadi.

Ta'lim va tarbiyaning integratsiyasi: ta'lim va tarbiyani bir-biridan ajratib qarash pedagogik jarayonning yaxlitligini buzadi. Chunki bola bilim olish jarayonida bir vaqtning o'zida dunyoqarash, axloqiy qarashlar, muloqot ko'nikmalari va ijtimoiy kompetensiyalarni ham egallaydi.

Masalan, matematika darsida masalani yechish faqat matematik bilimni emas, balki sabr, izchillik va mas'uliyatni ham rivojlantirishi mumkin.

Adabiyot darsida badiiy asarni tahlil qilish orqali bola insoniy munosabatlar, yaxshilik va yomonlik, vatanparvarlik, mehr-oqibat kabi tushunchalar haqida fikr yuritadi. Shuning uchun zamonaviy pedagog dars mazmunini tarbiyaviy imkoniyatlardan ajratmasligi kerak.

Tadqiqot natijalari. Ta'lim va tarbiyaning integratsiyasi quyidagi tamoyilga asoslanadi: bilim → anglash → munosabat → faoliyat → shaxsiy sifat. Bunda o'quvchi olgan bilimni real hayotdagi xatti-harakatlari bilan bog'laydi.

Ota-ona va pedagog hamkorligi: bola tarbiyasida ota-ona va pedagog o'rtasidagi hamkorlik alohida ahamiyatga ega. Chunki pedagog bolaning ta'lim muhitidagi faoliyatini, ota-ona esa uning oiladagi xatti-harakatlarini yaxshi biladi. Ushbu ikki ma'lumot manbaining birlashtirilishi bola shaxsini chuqurroq tushunish imkonini beradi. Hamkorlik faqat ota-onalar yig'ilishi bilan chegaralanmasligi kerak. Zamonaviy sharoitda hamkorlikning quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

- individual suhbatlar;
- pedagogik maslahatlar;
- ota-onalar seminarlari;
- ochiq darslar;
- oilaviy loyihalar;
- psixologik treninglar;
- elektron aloqa;
- birgalikdagi tarbiyaviy tadbirlar.

2026-yilda e'lon qilingan tadqiqotlarda ham oila va maktab hamkorligining muntazam va maqsadli tashkil etilishi bolaning shaxsiy rivojlanishi bilan bog'liqligi ta'kidlangan [2]. Demak, ota-ona va pedagog bir-birini nazorat qiluvchi emas, balki bolaning rivojlanishiga xizmat qiluvchi hamkor sifatida faoliyat yuritishi lozim.

Bola shaxsiga individual yondashuv: pedagogik integratsiyaning muhim jihatlaridan biri individual yondashuvdir. Har bir bola o'ziga xos qobiliyat, temperament, qiziqish va rivojlanish sur'atiga ega. Shu sababli barcha bolalarga bir xil tarbiyaviy talablarni mexanik ravishda qo'llash pedagogik jihatdan samarali emas. Masalan, bir bola jamoada faol bo'lishni yaxshi ko'rsa, boshqa bola tortinchoq bo'lishi mumkin. Bir bolaning qobiliyati matematikaga, boshqasining qiziqishi san'atga, yana birining qiziqishi sportga yo'nalgan bo'lishi mumkin. Individual yondashuv bolaning zaif tomonlarini emas, avvalo uning mavjud imkoniyatlarini aniqlash va rivojlantirishga qaratilishi kerak.

Bu jarayonda ota-ona va pedagogning hamkorligi juda muhim.

Milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar integratsiyasi: O'zbek xalqining tarbiyaviy merosida kattalarga hurmat, kichiklarga g'amxo'rlik, halollik, mehnatsevarlik, mehmondo'stlik, vatanparvarlik va mehr-oqibat kabi qadriyatlar muhim o'rin tutadi. Zamonaviy pedagogika esa mustaqil fikrlash, tanqidiy tafakkur, ijodkorlik, kommunikativ kompetensiya va shaxsiy mas'uliyatni rivojlantirishga katta ahamiyat beradi.

Ushbu ikki yo'nalish bir-biriga qarama-qarshi emas.

Masalan, kattalarga hurmat qilish bilan birga o'z fikrini odob bilan bildirishni o'rgatish mumkin. Milliy qadriyatlarni saqlash bilan birga bolaning ijodiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish mumkin. Shuning uchun zamonaviy tarbiyada milliy va umuminsoniy qadriyatlar pedagogik kompetensiyalar bilan uyg'unlashtirilishi kerak.

Ijtimoiy muhitning bola tarbiyasidagi o'rni: bola faqat oilada va maktabda tarbiyalanmaydi. Uning xulq-atvoriga tengdoshlari, mahalla, ommaviy axborot vositalari va raqamli muhit ham ta'sir ko'rsatadi. Ijtimoiy muhit bolaning jamiyatdagi xatti-harakatlarini sinab ko'rish imkonini beruvchi tabiiy makondir.

Bola tengdoshlari bilan muloqot qilish jarayonida:

- kelishish;
- o'z fikrini himoya qilish;
- boshqalarni tinglash;
- nizolarni hal qilish;
- hamkorlik qilish;
- javobgarlikni his qilish kabi ko'nikmalarni egallaydi.

Shu sababli tarbiya jarayonida bolaning ijtimoiy muhitini ham hisobga olish zarur.

2025-yildagi tadqiqotlarda maktab, oila va mahalla o'rtasidagi integratsiya bolaning ijtimoiy tizimdagi rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi muhim yo'nalish sifatida ko'rsatilgan [5].

Raqamli muhit va pedagogik integratsiya: zamonaviy bolaning hayotini raqamli texnologiyalarsiz tasavvur qilish qiyin. Internet, ijtimoiy tarmoqlar va turli elektron platformalar bolaning dunyoqarashiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun pedagogik integratsiya tushunchasiga raqamli tarbiyani ham kiritish zarur.

Ota-ona bolaning internetdan foydalanishini nazorat qilishi, pedagog esa media savodxonlikni rivojlantirishi mumkin.

Bunda quyidagi ko'nikmalarni shakllantirish muhim:

- axborotni tanqidiy baholash;
- ishonchli manbani aniqlash;
- shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish;
- kiberbullingdan himoyalani;
- raqamli muloqot madaniyatiga rioya qilish;
- internet vaqtini oqilona taqsimlash.

Raqamli muhitni butunlay taqiqlashdan ko'ra, undan ongli foydalanish madaniyatini shakllantirish samaraliroq pedagogik yondashuv hisoblanadi.

Pedagogik integratsiyadagi muammolar: bola tarbiyasida integratsion yondashuvni amalga oshirish jarayonida bir qator muammolar mavjud.

Birinchi muammo - oila va maktab talablari o'rtasidagi nomuvofiqlik.

Maktabda belgilangan tarbiyaviy talablar oilada qo'llab-quvvatlanmasa, bola ikki xil muhit ta'sirida qoladi.

Ikkinchi muammo - ota-onalarning pedagogik bilimlari yetarli emasligi. Ayrim ota-onalar tarbiya jarayonida ilmiy-pedagogik yondashuvlardan ko'ra shaxsiy tajribaga ko'proq tayanadi. Uchinchi muammo - pedagog va ota-ona o'rtasidagi muloqotning yetarli emasligi. Ba'zan ota-ona faqat bolaning muammosi yuzaga kelganda maktab bilan aloqa qiladi. To'rtinchi muammo - bolaning individual xususiyatlarining hisobga olinmasligi. Barcha bolalarga bir xil talab qo'yish

ularning tabiiy qobiliyatlarini to'liq namoyon qilishiga to'sqinlik qilishi mumkin. Beshinchi muammo - raqamli muhitning nazoratsiz ta'siri. Bolaning internetdagi faoliyati oilaviy va pedagogik nazoratdan tashqarida qolishi mumkin. Oltinchi muammo - ota-onaning vaqt imkoniyatlarining cheklanganligi. Kasbiy, iqtisodiy va oilaviy majburiyatlarning ko'pligi ota-onaning farzand tarbiyasiga yetarli vaqt ajratishini qiyinlashtiradi. Yettinchi muammo - tarbiyaviy mas'uliyatning bir-biriga yuklanishi. Ayrim hollarda ota-ona tarbiyani maktabga, pedagog esa oilaga yuklashga moyil bo'ladi. Aslida esa bola tarbiyasi barcha tomonlarning hamkorligini talab qiladi.

Bola tarbiyasida integratsiyalashgan pedagogik model: bola tarbiyasida integratsiyalashgan pedagogik modelni quyidagi besh asosiy tarkibiy qism asosida tashkil etish mumkin:

1. Oila - bolaning dastlabki tarbiyaviy muhiti.
2. Ta'lim muassasasi - bilim, kompetensiya va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiruvchi muhit.
3. Pedagog - ta'lim va tarbiya jarayonini ilmiy asosda tashkil etuvchi mutaxassis.
4. Ijtimoiy muhit - bolaning jamiyat bilan real munosabatlarini shakllantiruvchi makon.
5. Raqamli muhit - bolaning axborot olish, muloqot va dunyoqarashini shakllantiruvchi zamonaviy makon.

Ushbu komponentlar o'zaro bog'langan holda ishlaganda tarbiyaviy jarayon yaxlit tizimga aylanadi.

Integratsiyalashgan tarbiyaning samaradorlik shartlari: integratsiyalashgan tarbiya samarali bo'lishi uchun bir nechta shartlar bajarilishi kerak.

Birinchidan, barcha tarbiya subyektlarining umumiy maqsadi bo'lishi lozim.

Ikkinchidan, bola haqidagi pedagogik va psixologik ma'lumotlar imkon qadar o'zaro almashilishi kerak.

Uchinchidan, ota-ona va pedagog o'rtasida ishonchli munosabat shakllanishi zarur.

To'rtinchidan, bolaning fikri va ehtiyojlari hisobga olinishi kerak.

Beshinchidan, tarbiyaviy talablar izchil bo'lishi lozim.

Oltinchidan, tarbiya jarayonida zamonaviy texnologiyalardan oqilona foydalanish kerak.

Yettinchidan, bolaning yosh va individual xususiyatlariga mos yondashuv ta'minlanishi zarur.

Xulosa. Yuqorida keltirilgan ma'lumotlar, mulohazalar, olimlarning tadqiqot ishlari natijalaridan kelib chiqib quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin.

1. Ota-onalar pedagogik kompetensiyasini rivojlantirish. Maktab va mahallalarda ota-onalar uchun muntazam pedagogik seminar va treninglar tashkil etish.

2. "Oila-maktab-mahalla" integratsion dasturini takomillashtirish. Bolaning tarbiyasi bo'yicha barcha tomonlarning vazifalarini aniq belgilash.

3. Pedagog va ota-ona o'rtasida doimiy aloqa tizimini yaratish. Faqat muammo paydo bo'lganda emas, bolaning ijobiy rivojlanishini muhokama qilish uchun ham muloqot tashkil etish.

4. Individual tarbiyaviy xaritaning ishlab chiqish. Har bir bolaning qiziqishi, qobiliyati va rivojlanish ehtiyojlarini hisobga olish.

5. Raqamli tarbiya bo'yicha ota-onalar savodxonligini oshirish. Ota-onalarga internet xavfsizligi, media savodxonlik va raqamli nazorat usullarini o'rgatish.

6. Oilaviy pedagogik loyihalarni tashkil etish. Ota-ona va bola birgalikda bajaradigan ijodiy, ilmiy, sport yoki ijtimoiy loyihalarni ko'paytirish.

7. Milliy qadriyatlarni zamonaviy pedagogika bilan uyg'unlashtirish. An'anaviy tarbiya tajribasini mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantiruvchi metodlar bilan boyitish.

8. Pedagogik hamkorlikda bolaning manfaatini ustuvor qo'yish. Ota-ona va pedagog o'rtasidagi kelishmovchiliklarda shaxsiy manfaat emas, bolaning rivojlanishi asosiy mezon bo'lishi kerak.

Xulosa o'rnida shuni aytishimiz mumkinki, bola tarbiyasida pedagogik yondashuvlarni integratsiyalash zamonaviy ta'lim-tarbiya tizimining muhim yo'nalishlaridan biridir. Chunki bolaning shaxs sifatida shakllanishi birgina oila yoki ta'lim muassasasi ta'sirida emas, balki ko'plab ijtimoiy va pedagogik omillarning o'zaro ta'siri natijasida yuzaga keladi.

Tadqiqot asosida shuni ta'kidlash mumkinki, oila, ta'lim muassasasi va ijtimoiy muhit o'rtasidagi uzviy aloqani kuchaytirish bola tarbiyasining samaradorligini oshiradi. Ayniqsa, ota-ona va pedagogning hamkorligi, bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish, milliy qadriyatlarni zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish hamda raqamli muhitni tarbiyaviy jarayon bilan bog'lash muhim ahamiyatga ega.

Pedagogik integratsiyaning asosiy natijasi bolaning faqat bilimli bo'lishi emas, balki mustaqil fikrlaydigan, ijtimoiy mas'uliyatli, ma'naviy yetuk, kommunikativ va hayotiy vaziyatlarga moslasha oladigan shaxs sifatida shakllanishidir. Shu sababli zamonaviy tarbiya tizimida "oila tarbiyalaydi, maktab o'qitadi" tarzidagi ajratilgan yondashuvdan voz kechib, "oila-ta'lim-ijtimoiy muhit-bola" o'rtasidagi uzviy pedagogik integratsiyaga asoslangan modelni rivojlantirish maqsadga muvofiq. Bunday yondashuv nafaqat tarbiyaviy jarayonning izchilligini ta'minlaydi, balki bolaning jamiyatga muvaffaqiyatli moslashishi, o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishi va kelajakda faol fuqarolik pozitsiyasini egallashiga ham zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- [1] O'zbekiston Respublikasi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. - Toshkent, 2020.
- [2] Ashirmatova Sh. "Oila va maktab hamkorligining pedagogik ahamiyati". World Scientific Research Journal. - 2026. - Vol. 51, №1. 263-268-betlar.
- [3] Sobirova G., Ochilova G., Umarova D. "Maktab va oila integratsiyasi". Modern Education and Development. - 2025. -

Vol. 26, №4. 387–391-betlar.

- [4] Shoumarov G.B. "Oila psixologiyasi". - Toshkent: Sharq, 2010. – 296-bet.
- [5] Sulxonova M.S. "Maktab, oila va mahallaning o'zaro integratsiyasi". Modern Education and Development. – 2025. – №26. 83–87-betlar.
- [6] Yusupova Sh.S., Sanginova G.B. "Oila va MTT hamkorligida tarbiya samaradorligi". Наука и инновации. – 2026. – Vol. 4, №37. 148–150-betlar.
- [7] Usmonova M.M. "Oila va maktabgacha ta'lim tashkiloti hamkorligi ahamiyati". Yosh olimlar. – 2026. – Vol. 4, №41. 46–47-betlar.
- [8] Mavlonova R. "Oila pedagogikasi" - Toshkent: O'qituvchi, 2015.
- [9] Hasanboyev J. va boshqalar. "Umumiy pedagogika" - Toshkent: Fan, 2020.
- [10] Nishonova Z. "Oilada farzand tarbiyasi" - Toshkent: Ma'naviyat, 2014.

